

Éthiopiában

Nagyontisztelendő anyánk örömmel teszi közzé Abessziniában tartózkodó kedves nővéreink levelét, mely teljesen megnyugtatta őt mostani helyzetük felől.

Addis-Abéba, 1935 október 24.

NAGYONTISZTELENDŐ ANYÁM!

Urunk kegyelme legyen mindig velünk!

Semmi különös újságot nem írhatok, csupán meg akarom nyugtatni Addis Abebában tartózkodó két leánya felől. Aggodalomra ez időszerint semmi ok. Hogy vannak-e útközetek a határon? Nincsenek-e? Erre nézve semmit sem tudunk. Tökéletes a hallgatás róla; sem újságok, sem hivatalos közlések nem adnak hírt a frontról. Amit tudunk, mindössze az, hogy mindüntalan kisebb-nagyobb törzsfőnökök érkeznek a fővárosba embereikkel. A királyi palotába vonulnak. Ez emberek fel vannak szerelve és fegyverkezve és mindjárt érkezésük után — a főnök öszvéren, az emberek gyalogosan — arra a helyre indulnak, amelyet számukra kijelöltek.

Erythrea innét 650 km-nyire van. Ez az éthiopiáknak kétheti járás. Állandóan meztláb igen jól gyalognak és könnyűszerrel másszák meg a hegyeket. Utak itt nem is léteznek; 2000-3000 méteres és még magasabb hegyek szakadatlanul váltakoznak mély szakadékokkal elválasztva egymástól. Olasz-Szomáli felé pusztaságon kell áthaladni, mielőtt városra találunk.

Mindenki tudja, hogy az olaszok, még a Consolata szerzetesnők is, elhagyták az országot és hogy az ittmaradt európaiak nem ellenségek. Azért egész nyugodtan járhatunk a városban és egy kellemetlen szó se éri fülünket.

Mindenszentek estéjén megkezdjük évi lelkigyakorlatainkat. Cranier úr fogja prédikálni. A múlt évben hárman voltunk, most csak ketten vagyunk. Reméljük, hogy jobb idők is lesznek és a kért segítség megérkezhetik. Mostanáig még volt munkája varrótermünknek; de majdnem valamennyi hölgy, aki nálunk dolgoztatott, visszatért mostanában Európába. Csak egy tucat gyermek maradt nálunk a szünidei hónapra. A retraite után újból megkezdjük az iskolát; az ingyen-rendelő mindig jól megy és minden reggel jelentkezik jó néhány beteg. Ha egyéb munkánk elmaradna is, még mindig megvolna a szükséges jövedelmünk a gyermekek fonásából. A bennszülött asszonyok mind maguk fonják itt az öltözetükhöz szükséges fonalat.

Nagyontisztelendő Anyánkat kérjük, imádkozzék egy kissé két leányaért, akik mély tisztelettel vagyunk...

Aláírás: *Chevignard nővér.*

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. főn. Felelős szerkesztő: Aronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

Intézeteink vezetősége.

Főtisztelendő Cazot igazgató-atyától.

Vannak ugyan házaink, amelyek a Társulat tulajdonát képezik, de sokkal több olyan intézetünk van, amely világi Vezetőség alá van rendelve. Ez a körülmény sokszor kényes helyzeteket és nehézségeket teremt és nővéreinknek ebben az irányban is vannak kötelezettségeik.

Sajnos, meg kell vallanunk, hogy igen gyakran — legalább is Franciaországban — nem éppen rokonszenvből vagy vallásos indítókokból alkalmazzák nővéreinket a kórházakban vagy egyéb intézményekben. Nem is azért, hogy a betegek jobb ápolásban részesüljenek, hanem egyszerűen takarékosági szempontokból. Néha talán még valaminő tiszteletből is a múlt iránt. De sohasem hivatási tulajdonságaikért; mert hiszen a laikus kórházakban ott vannak már a diplomás ápolónők. Ebből kifolyólag azután néhol igen ferde helyzetek keletkeznek.

Általában, e Vezetőségeknek megvan a jó oldaluk is. Nővéreinket nem terheli semmiféle anyagi gond; az intézet jó menete sem az ő felelősségük. S ez máris nagy könnyebbség. Nincs másra gondjuk, mint a betegek vagy gyermekek jó ellátására; s van e ennél könnyebb dolog?

Másrésről pedig a legtöbb Vezetőség éppen nem túlságos jóindulatú; nem igen előzékeny és tiszteletteljes a nővérek iránt; nem megértő szükségleteikkel szemben; nem enged szabadkezet;

nem kíméli meg őket a munkában való túlterheléstől. Ott, ahol nem túlsok az ellentét, legföljebb megértik egymást s egyetértésben dolgoznak együtt.

A legkényesebb pont az, hogy a Vezetőség nem mindig ad a nővéreknek szabadkezet arra, hogy a betegekkel vallásos szempontból foglalkozhassanak. A Vezetőség elve az, hogy semleges legyen. S ez érthető is, hiszen a kórház mindenki számára nyitva áll, a vallásosak s vallástalanok számára egyformán. Azért a legelőször nem is imádkozhatnak közösen a betegekkel s nem beszélhetnek nekik vallási kötelemeikről. Sok keserves sóhajt hallottam már e miatt nővéreinktől! Azonban ne nyugtalankodjanak! Már az a tény magában véve is prédikáció nekik, hogy a nővérek egyházi ruhát viselnek. Nem kellene ahhoz szavak! Hacsak elmennek mellettük, már annyi, mintha Isten menne el mellettük, mintha az Egyház, a pap menne el mellettük. Minden szó nélkül, pusztán csak ruházatukkal is már arra emlékeztetik a beteget, hogy van Isten, van másvilág s üdvösségükön munkálkodniok kell. S ha azt látják, hogy önök jámborak, önfeláldozók, kötelemeik teljesítésében hűségesekek, ez szívükhöz szól. Oly beszéd ez, amelyet nagyon jól megértenek. Egyéb beszédük szinte fölösleges, hacsak nem döntő pillanatban egy-egy alkalmas szó.

Másrésről ne feledjék, hogy sokszor hallottuk már azt a szemrehányást és pedig nem ok nélkül, hogy jobb ápolásban részesülnek azok, akik vallásosoknak mutatkoznak. Pedig majdnem az ellenkezőre volna szükség. Üdvöztőnk minden egyes emberért meghalt; az önök gondozása is mindenkire egyformán terjedjen ki.

Abból a tényből kifolyólag, hogy Vezetőségnek vannak alárendelve, kötelességek is származnak vele szemben.

Elsősorban tisztelettel és engedelmisséggel tartoznak. Szabályaik azt mondják: „Ami a betegek szolgálatát illeti, tisztelettel engedelmeskedjenek kórházuk hivatalos Vezetőségének.” Szent Vince pedig hozzáteszi még: „Kövessenek el mindent, hogy csak kielégítsék őket.” — Arra is vigyázzanak, hogy rosszat ne mondjanak róluk, kivált az igazgatóról, akivel többet érintkeznek. Még a társulati-szoba meghittségében se engedjenek meg ilyesmit maguknak. „A falaknak is vannak füleik” — mondják. Ezek továbbíthatják az ilyen bizalmas elszólásokat. Szolgáló-nővérek, vigyázzanak!

Szent Vince is engedelmisséget kíván önöktől nem csupán

a Vezetőség, de az orvosok iránt is. „Óvakodjanak, — mondja — nehogy ellenkezésbe kerüljenek rendeleteikkel, amelyeket a legnagyobb pontossággal kell teljesíteniök. Sohase adjanak saját belátásuk szerint gyógyszert a betegnek. Alkalmazkodjanak pontosan a rendelethez, úgy az anyagot, mint az adagot illetőleg; hisz nem kevesebről, mint emberéletről van szó. Tiszteljék tehát az orvos urakat nemcsak azért, mert fölöttük állnak és többet tudnak, mint önök, hanem még inkább azért, mert Isten ezt a Szentírában is meghagyja.”

Mi másit tegyek még hozzá ezen erőteljes és igaz szavakhoz, mint azt, hogy sohase kövessék az orvossal ellenkező véleményüket és ne fogjanak valami időszerűtlen kezdeményezéshez; hanem teljesítsék pontosan és jól rendeleteiket. Időben hőmérőzzék a betegeket s írják fel a hőfokot úgy, amint van, nem pedig elváltoztatva.

Mindenekfölött azonban fékezzék nyelvüket a Vezetőséggel, az orvosokkal és a személyzettel szemben mindazon dolgokban, ami a Társulatot illeti. Oly titok ez, amelyet sohase vigyenek ki a Társulattól. Egy nővérnek első és legfőbb kötelessége a szent tartózkodás s hogy fékezni tudja nyelvét mindabban, amiről nem kell beszélni; s hogy ne feledje el, hogy ebben a környezetben állandóan veszélyben forog. Legyen mindenkor tudatában méltóságának és ne tűrje, hogy azt a legcsekélyebb gáncs is érhesse.

Végül mindabban, ami tisztségükhöz tartozik, gyengéd lelkiismeretük tisztán és erősen szólaljon fel minden megalkuvás ellen. Megalkuvás az, ha például számadásaikat nem egész őszintén és pontosan vezetik; megalkuvás, ha bizonyos meghatározott tételeket más tételek rovására kisebbitenek; megalkuvás, ha segédkezet nyújtanak bizonyos rendellenességekhez vagy üzérkedésekhez, amelyek körülöttük végbemennek. Őrizzék kezüket tisztán minden ilyesmitől. Sohase tartsanak létrát a tolvajnak és ne segítsenek annak, aki bárminő hűtlen kezelést folytat, még ha magas méltóságú egyén kívánná is ezt tőlük. Legyen lelkiismeretük e tekintetben megvesztegethetetlen!

Végezetül még Szent Vince következő szavait idézem: „Ami az anyagiakat, ami a szegény betegek szolgálatát és a fentvezett kórház vezetését illeti, a Szeretet-leányai egészen a Vezetőségtől függnék, amely tetszése szerint rendelkezhetik velük s ők engedelmisséggel tartoznak. Még lelkigyakorlataikat is meg-

szakíthatják; előbb végezhetik vagy későbbre is halaszthatják, ha a szegények szolgálata úgy kívánja. . .“

Csodálatos alkalmazkodás ez! A mindennapi többi áldozathoz csatolva, dicsőséges követése Jézus Krisztusnak, aki engedelmes volt mindhalálig és pedig a kereszthalálig.

A Társulat iskolájában. (Nagyontisztelendő Chaplain anyától.)

A Szeretet-leányának érintkezése nővértársaival.

Baunard, Szent Anyánk életírója megjegyzi róla: „De Marillac Lujza életének és levelezésének egyik legfeltűnőbb vonása az a tökéletes intimitás, amellyel leányait kezelte.“ Egyszerű s egyben természetfölötti intimitás volt ez, amely magas műveltségének s még inkább hősies erényének kifolyása. Hiszen valamennyi leányára együttesen és egyenkint a hit világosságában tekintett.

„Üdvözítőnk maga helyezte önöket ama társnők közé, ahol vannak, — mondja boldogemlékű Verdier atya egyik konferenciájában (1921). — A lakás, az imádság, a munka, az asztal közösége folytán igazi családot képeznek; de ez a család a korok, tehetségek, szokások és természetek különbsége miatt nagyon változatos elemekből van összetéve... A természetfölötti tekintet azonban nem állapodik meg ennél a sokféleségnél, hanem minden nővérben csak egyet lát: Szent Vince leányát és Jézus Krisztus jegyesét.

Szükséges tehát, hogy a nővérek — nemcsak külsőleg, — de mintegy a keresztény szelídség és tiszteletteljes szívélyesség önkéntes megnyilatkozásaként előzékenyen és udvariasan érintkezzenek egymással. Ha megtörténik, hogy ez a tiszteletteljes előzékenység hiányt szenved a világiakkal szemben, annak a jele ez, hogy hiányzik a családban is. Igazi szívjótságot tanusítsanak egymás iránt. Azt mondják, az udvariasság csak félerény; azonban mindenesetre a szeretetből fakadt virág ez is. Ne feledkezzenek meg arról, hogy ezt az égi, szép virágot is tiszteletben kell tartaniok.

Ismerjük boldogemlékű Devos anyának egészen természetfölötti válaszát, amit egyik tisztí-nővérenek adott. Ez ugyanis egészen elcsodálkozott azon, hogy a szigorú korholást érdemlő nővérrel ilyen finoman bánt. Szemére is vetette, hogy egy édesanya

bezzeg másként bánnék ilyen leányával. „Az igaz, — feleli b. e. anyánk. — De jól tudja, hogy a nővérekben Jézus Krisztus aráit tisztélem... s akkor megéri eljárásomat.

A velünk együtt élő nővértársak. — A Szeretet-leánya nővértársaiban az Úr Jézus aráit látja. Sohasem pajtáskodó velük szemben; azokkal sem, akiket régóta ismer; azokkal sem, akikkel állandóan egy tisztségben van. Valamennyi iránt a legtisztább szeretet sugallta nemes magatartást és gyengéd figyelmet tanusítja. Így például sohasem mondja nővértársáról: „Ez a nővér így tett vagy így beszélt“. — Szokásaink értelmében azt mondjuk: „Kedves Mária nővér vagy kedves Lujza nővér“. Azt sem mondja róluk beszélve: „a szakácsnő, az ápolónő“; hanem: a „konyhás kedvesnővér, az ápoló kedvesnővér“. Még kevésbé engedheti meg magának, hogy tegezzon egy-egy nővért, amiért nagyon megneheztelt b. e. ft. Etienne atya s azt mondotta, hogy az egymás iránt tartozó tiszteletnek teljes hiánya ez. Úgy gondolom azonban, hogy ez a visszaélés most már seholsem fordul elő.

Az Úr Jézusról is azt állítják, hogy soha, senkivel sem volt túlbizalmas. Arája is kövesse tehát ezt a külső magatartást; szívélyességének megnyilatkozása is tehát természetfölötti legyen. „Sohase fogják egymást kézen avagy derékon — mondja Buchepot nővér. — Nem illenek önökhöz a szeretetnek ilyenmű világias megnyilatkozásai.“

Milyen szűzies méltóság és tartózkodás sugárzott le b. e. Gottofrey nővérünk egyéniségéről! Egyszer egy fiatal nővér ment hozzá, hogy megnyissa előtte szívét. Bizalomteljes közlése közben — lehet, hogy öntudatlanul — kezeit a vizitátornő térdére helyezte. Ez azonban — tovább hallgatva a nővért, — szelíden félretolta kezét. A nővér megértette a néma figyelmeztetést s így mentegetődzött: „Boldog Katalin nővérünk is nem nyugtatta-e kezét a Szentséges Szűz térdein? — De én nem vagyok a Szentséges Szűz, — feleli mély alázat érzelmével a vizitátornő — s jobban szeretem, ha keze ott marad önnél.“

Egymás között is nagy gyengédséget tanusítsunk. Ha egyik társnőnk a szolgáló-nővérnél van, végső szükség esetén kívül ne zavarjuk meg, hanem várjunk, amíg készen van. A jó nevelés azt is megkívánja, hogy ne szakítsuk meg a nővéreket, ha meg-

beszélnek valamit egymás között. Egyáltalán mérsékeljük sietségünket s akkor udvariasak és türelmesek leszünk.

„A társalgásban — így figyelmeztet nagyontiszt. Inchelin anya — ne szakítsuk egymást félbe. Ne mondjunk ellen; mérsékelt hangon beszéljünk. Hallgassuk meg jóindulattal azt is, ami kevésbé érdekel. Ne áruljunk el unalmat, ne toljuk fel saját témánkat. Tisztelettel legyenek egymás iránt modorukban is; vigyázzanak, hogy meg ne sértsék, meg ne bántsák egymást. Ha idős vagy beteges nővérrel mennek, lassítsák lépteiket még akkor is, ha sietős volna a dolguk.”

Ha egy nővér jön tiszttségünkbe, hogy valami megbízást elvégezzen, fogadjuk szívélyesen, úgy, mint a szemináriumi nővérek, akik felállnak, hogy meghallgassák társnőjüket. Ha akkor lépünk a társulati szobába, amikor a szolgáló-nővér éppen az egyik nővért korholja, ne maradjunk benn, hogy meghallgassuk. Ha esetleg nem tudnánk visszavonulni, legalább is óvakodjunk a beleszólástól. Hányszor maradt eredménytelen az ilyen figyelmeztetés csak azért, mert az egyik nővér illetéktelenül beleszólt, megtette rá megjegyzését.

Nagyontisztelendő Inchelin anya egyik retraite alkalmával figyelmeztette a nővéreket, hogy ne engedjék kimenni a szokásból a Társulat egyik kedves gyakorlatát, a főhajtással való köszöntést. Ha egy nővérrel találkozunk a folyosón, tiszteljük meg benne Jézus aráját; viszont nővérünk se mulassza el, hogy testvéries szívélyességgel ne viszonzozza üdvözlésünket.

Kedves Roche nővérünk († 1908.) szép példát adott erre. A házban ide-oda járva — ámbár gondokkal volt terhelve, — mégis mindig mosolyogva köszöntötte a vele szembejövő nővért és a szokásos főhajtást sohasem mulasztotta el.

Tiszteletreméltó Andriveau Apollónia nővérünkről is följegyezték, hogy mindig nagyon kedves és illedelmes volt nővértársaival szemben. Mindenkor mosolyogva, kedves szavakkal szólította meg őket. A műveltségnek is bizony, legjobb tanítómestere az életszentség!

Tartsuk tiszteletben azt is, ami nővéreink használatára szolgál. Ha bármire szükségünk van, — legyen az csak egy imakönyve is, — ne használjuk addig, amíg engedélyt nem kérünk tőle. Ne nyissuk ki egy nővérünk szekrényét a hálóban, sem fiókját a

társulati szobában vagy az ebédlőben. A szemináriumban is erre oktattak bennünket.

Boldogemlékü Buchepot nővérünk oly gyöngéd volt e tekintetben, hogy mint szolgáló-nővér sem mert valami megbízást adni egy gyermeknek, mielőtt meg nem kérdezte a nővért. És mikor ez csodálkozott e fölött, így válaszolt: „Nagyon szeretem és tisztelem nővértársaimat.”

B. e. Bertin nővérünknek két dolog sehogy sem tetszett: az egyik a nővérek között való túlságos pajtáskodás; a másik, ha valaki másnak tiszttségéből elvett valamit a nélkül, hogy értesítette volna az illetőt. Ez haszontalan keresgélést, idővesztégetést, elégedetlenséget, sokszor civódást is és rossz szellemet okoz. Szigorúan megtiltotta az ily eljárást, mert ez a szegénység és a jónevelés ellen van. De azt is megkívánta, hogy a nővérek bármikor szívesen adják kölcsön azt, ami rendelkezésükre áll.

Bold. eml. Perraud nővérünk azt szokta mondani: „Ha csak akkor tennék szívességet, amikor az semmi áldozatunkba sem kerül, vajmi ritkán tennék.” S ha már éppenséggel lehetetlen megtennünk nővértársunk kívánságát, legalább kedvesen és illedelmesen mentsük ki magunkat. Az illem is a szeretet virága.

„Mily nagyon rossz benyomást keltene, — mondja tiszt. Buchepot nővér — ha két nővér gorombán beszélne egymással. A főnöknő néha hevesen rendreutasíthat valakit s ez még kötelessége is lehet; önök azonban mindenkor illedelmesek és nyájasak legyenek; sohase használjanak sértő kifejezéseket. Menyire fáj ez néha!

Ha sír valamelyik nővértársunk, tiszteljük fájdalmát. Gyengéden — a nélkül, hogy a fátyolt föllebbenteni akarnók — igyekezzünk őt kissé elszórakoztatni. Így tett a kis fiatal Chiala nővér is († 1887). Ha valamelyik nővértársát szomorúnak vagy gondterhesnek látta, úgy tett, mintha nem is tudna bajáról. Apró szolgálatokkal kedveskedett azonban neki s közben mindig eltalálta azt a jó szót, mely az Úr Jézus igáját édesnek és könnyűnek tüntette föl előtte.

Boldog Katalin nővérünk életében olvassuk: Ha valamelyik nővértársának korholásban vagy rendreutasításban volt része, így vigasztalhatta: „Szegény nővérem! Most fáj a szíve, ugyebár. De menjen csak a tabernákulum elé. Mondja el az Úr Jézusnak

mindazt, amit mondani szeretne. Ő nem mondja el senkinek s ön erőt nyer arra, hogy elviselhesse ezt a figyelmeztetést.”

Ha új nővértárs érkezik a családba, a természetfölötti gondolkodású vagy egyszerűen mondva, a jólnevelt nővér nem ostromolja meg tolakodó kérdéseivel és nem kényszeríti az újonnan érkezettet olyan válaszokra, amelyeket nem tud vagy nem akar megadni. Ellenkezőleg, szerető szívéllyel segíti őt, amiben csak tudja; bevezeti a háznak apró szokásaiba s mindenkor oly nyílt és barátságos tekintettel fogadja, hogy az csak hamar otthonosnak érzi magát a meleg családi körben.

„Házunk — írják a rocheforti kórház nővérei — a béke és boldogság otthona volt. A nővérek szinte versenyeztek abban, hogy ki legyen a legszívélyesebb és legépületesebb. Sohasem volt közöttünk heves szó, sem pedig szeretetlen tréfa, szomorúság avagy féltékenység. Érintkezésünket a legigazibb szeretet és teljes nyíltság jellemezte mindenkor.”

Társulati hírek.

1. Áronffy főtisztelendő atyánk lemondott hivataláról.

Csendben, szinte észrevétlenül távozott el körünkől a mi jóságos, volt főtisztelendő atyánk. Nem fogadott el, nem engedett meg nyilvános búcsúztatót, hogy ne okozzon ezzel élesebb fájdalmat sem önmagának, sem a kedves nővéreknek.

Ez volt hűsz nehéz esztendő fárasztó munkájának a befejezése; hiszen nem emberekért dolgozott, hanem a Társulat fölvirágzásáért, a lelkek megneveléséért. Egyedül a jó Isten iránt való szeretetből áldozta föl minden erejét drága Társulatunk javára.

Hálát kell adnunk a jó Istennek, hogy ennyi éven át volt igazgatónk, atyánk a szó legnemesebb értelmében. Húsz éven át sok szorongatott lelket megvigasztalt, jó tanácsokkal fölemelt; mindenkihez türelmes, jóságos volt. A jó Isten szemmeláthatólag megáldotta önzetlen munkáját, mert bölcs vezetése alatt szépen fejlődött a magyar tartomány.

Kérjük a jó Istent, áldja meg mindazért, amit Érette a lelkek javára tett és adja meg fárasztó munkája után a nagyon is szükséges pihenést. Boldogítsa ezentúl az a tudat, hogy szent munkája

nem volt gyümölcstelen; nekünk megígért imája pedig szerezze meg neki azt az örömet, hogy a magyar tartomány minden nővére szent Alapítóink igazi leánya legyen.

2. Az új főtisztelendő atya beiktatása.

Január 2-án, reggeli nyolc órára összegyűltek Központunk kápolnájában a budapesti és környékbeli szolgáló-nővérek néhány nővértársukkal együtt, hogy résztvegyenek új főtisztelendő atyánk szentmiséjén.

Egyszerű, csendes mise volt, csak a kórus énekelte mise elején fölemelő áhítattal a *Veni sancte Spíritus*-t. Annál buzgóbban szálltak fel könyörgő imáink részben az eltávozott jó atyáért, főképen pedig azért az Istentől kiválasztott lélekért, aki most az Ő szent akaratóból több mint ezeröttszáz nővér lelki vezetését és felelősségét magára vállalta.

Szentmise után a szemináriumba vonultunk. Az üdvözlő ének után nagyontisztelendő vizitátornónk a következő szavakkal köszöntötte Keller főtisztelendő atyánkat:

MÉLYENTISZTELT FŐTISZTELENDŐ ATYÁNK!

Úgy érzem, hogy lélekben eljött most a kis tartomány minden kedves nővére, hogy Főtisztelendő Atyánkat első alkalommal itt üdvözölhessék; a valóságban azonban csak keveseknek jutott osztályrészül, hogy személyesen is megjelenhettek ez ünnepélyes percekben Főtisztelendő Atyánk köszöntésére.

A jó Isten örök terve szerint adta most a mi kis tartományunk lelkiatyjának, igazgatójának Mélyentisztelt Főtisztelendő Atyánkat. Hálásak vagyunk ezért az isteni Gondviselésnek, mert eddig is szerencsések voltunk a lelkekért való fáradhatatlan buzgóságáról meggyőződést szerezni. Hiszen a szentgyakorlatok alkalmával és a vasárnapokon tartott konferenciái mind arról tanuskodtak, mennyire kívánja lelkünk előmenetelét, a tökéletesség útján való haladást, az életszentségre való törekvésünket elősegíteni. Alázattal kérjük Főtisztelendő Atyánkat, vezessen bennünket továbbra is szenthivatásunk útján, hogy mindinkább megerősödjünk annak alaperényeiben s így a jó Isten öröme és szegényeink javára minél önzetlenebb munkát fejthessünk ki.

A kis tartomány összes kedves nővére nevében bátorkodom

őszinte szívből ígéretet tenni, hogy mindennapi imánkba foglaljuk Mélyentisztelt Főtisztelendő Atyánkat, kérve a jó Istent, adjon testi-lelki erőt s mindama szellemi javakat, amelyekre súlyos, új hivatalában szüksége lesz. Kérjük a drága isteni Kisdedet, áldja meg végtelen szeretetében Főtisztelendő Atyánkat, minden munkáját, fáradozását, szándékát; adjon türelmet a mi gyarlóságaink és hibáink elviselésére és azok kiküszöbölésére.

Ígérjük, hogy tanácsait, oktatásait, intelmeit mindenkor készséges, egyszerű gyermeki lelkülettel és a hit szellemében fogadjuk s azok szerint rendezzük cselekedeteinket, ténykedésünket.

Egyben a tartomány összes kedves nővére nevében kegyelmekben s áldásokban gazdag, boldog újévet kívánok Főtisztelendő Atyánknak s kérem szent áldását, hogy mint Szent Vince és Szent Lujza hű gyermekei éljünk.

Főtisztelendő Keller igazgató-atyánk beszéde.

Nagyontisztelendő nővérünk eme bizalmatkeltő szavait hálaosan köszönöm. Azt állíthatom, hogy nem a magam törekvéséből, nem a magam akaratából jöttem ide. Sőt aggodalom tölt el, midőn e helyre lépek és pedig két okból: 1. Ha ama nagy lelkekre gondolok, akik előttem itt álltak, úgy érzem magam, mint egy iskolásgyerek, akit beállítanak egy előkelő hivatalba és azt sem tudja, mihez fogjon.

2. Félve léptem be ide, mert tudom, szent ez a hely. Nem azt akarom ezzel mondani, hogy önök már mind szentek. De szent ez a hely, mert megszentelték az Alapítók, az életszabályok, a szent törekvések... Amikor mégis belépek ide, az Isten kegyelmébe kapaszkodom, hogy el ne rontsam azt, amit az isteni kegyelem eddig művelt.

Mikor azon gondolkoztam, hogy mily programmot tűzsek magam elé kedves nővéreimmel való munkámban, kezembe vettem a dekrétumok könyvét, melynek egyik fejezete arról szól, hogy mi, lazaristák, miként viselkedjünk a nővérekkel szemben. E fejezetben rátaláltam arra az irányelvre, amelyet követnem kell. Dúlt betűkkel e szavakat olvastam: „Szenteljék meg magukat, hogy megszentelhessék őket is.“

Mi más lehetne az én programom is, mint az Isten akarata: Megszenteljem magamat, hogy másokat is megszentelhessek. Nem

sok tudással rendelkezem arra, hogy ily nagy társulatot vezessek; csak az Evangélium életem vezérfonala, a Szentséges Szív tettszése a törekvésem.

Egyszer vidéki városban kiállításon jártam. Egyik kollégám a kiállított tárgyak közt művészi faragású feszületre tett figyelmessé. E feszület mellett voltak a mester szerszámai is. Egy kántortanító esernyődrótból apró vésőket és kampókat készített s azokkal véste ki e művészi feszületet. Ez jutott most eszembe. Az Úristen az önök lelkébe is az életszentség művészi alkotását akarja belevésni s ehhez talán a leghitványabb eszközt használja. Magam semmit sem tudok tenni; Isten azonban a gyengéket és tudatlanokat is felhasználhatja dicsőségének emelésére. Azért kérem az önök imáját. Imádkozzanak értem, hogy az Úristen kezében alkalmas eszköz legyek és el ne rontsam azt, amit Ő művelni akar.

Imádkozzanak, ne éppen azért, hogy hosszú életet s egészséget adjon nekem a jó Isten. Életem az ő kezében van s az egészséggel is, hála Jóságának, megvagyok elég jól. Ne is azért imádkozzanak, hogy életem könnyű, kényelmes és örömteli legyen. Nem, ne ezt kérik!

Esedezve kérem kedves nővéreimet, azért imádkozzanak, hogy tudjak szelíd és alázatos szívű lenni; hogy Isten ajándékozzon meg az egyszerűség és okosság kegyelmével. Egyszerűségre szükségem van, hogy az Úristen szóbaálljon velem. Mert Istennek csak azokkal van beszéde, akik Őt egyszerűségben szolgálják. Az okosság erénye pedig nélkülözhetetlen a vezetőknek, mert nélküle az erény és törekvés is bűnné válhat. Imádkozzanak azért, hogy mindig nagyon tiszta legyek; igen, kedves nővéreim, hogy tiszta legyek közöttük való működésben. Úgy érzem, hogy virágos kertbe léptem. Nagy tapintatra és finomságra van szükségem, nehogy vigyázatlansággal vagy ügyetlenséggel kárt tegyek abban, ami Isten kegyelméből szép fejlődésnek indult. Pusztítson el engem az Úr előbb, mintsem hogy valakinek a lelkében a legkisebb kárt is tegyek.

A mai szentmisét is az önök lelki javáért ajánlottam fel az Úrnak. Nem tudom ugyan, hány esztendőit enged élnem az Úristen; de arra kértem Őt, hogy életem végén nyugodtan mondhassam: „Úram, akiket rámbíztál, akiket nekem adtál, nem vesztett el azokból egy sem.“ S ha majd önök, kedves nővéreim, mind ott gyü-

lekeznek az örökkévalóságban az isteni Bárány körül Szent Vince, Szent Lujza s boldog elődeik társaságában; reményem, hogy az irgalmas Úr engem, szegény kis eszközét is megtűr majd dicső országának egyik rejtett zugában s én ott is örökké hálásan fogom áldani szent nevét és végtelen irgalmát.

Kedves nővéreim, én részemről megmutattam tudatlanságomat, alkalmatlanságomat mindazoknak, akik fölöttem intézkedtek. Mindent elkövettem, hogy ne így történjék a választás. De a jó Isten mégis így akarta. Tűrjenek el tehát, kérem, maguk közt az Úr Jézusért, minden gyarlóságommal. Isten kegyelmével mindenképen azon leszek, hogy önök mind megszentelődjenek.

Legyen áldott az Úr szent neve, Szent Vince atyánk és Szent Lujza anyánk emléke! Segítsenek bennünket életszentségre; a jó Isten adja meg ezt nekünk!

*

Beszédje végeztével az új főtisztelendő igazgató-anya képecskéket osztott a jelenlevő nővéreknek s ezek csendben szétoszlottak. Kiki az ő otthonába elvitte magával az alázatos lelkiségnek máris kiáradó illatát, mely — miként bizalommal reméljük, — Isten kegyelmével, idővel az egész magyar tartományt elárasztja.

A Rio de Janeiroi leprás-otthon.

Brodnyánszki Györgyike nővér leveléből.

Meghívom kedves nővéreimet egy kis kirándulásra! Itt az autó. Rioban gyalog nem járhat az ember. Körülbelül négy-öt elég hosszú, mi magyarok szerint szépnek éppen nem mondható, hatalmas utcán száguldunk végig. Négy-öt emelet magasságú pálmafák szegélyezik az utat... A gyárnegyedbe érve egy igen nagy vaskapu előtt állunk meg. Jól el van rekeszelve s lakattal lezárva. Várakoznunk kell, amíg kinyitják. Egy hatalmas pálmaerdő van előttünk. Egyik oldalon kis kápolna, a másikon a halottasház. Ötven-hatvan méternyi utat teszünk a pálmák között, amikor egy fehér márványszlop tűnik elénk Üdvöztőnk márványszobrával és e felirással: *Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk!*

Majd egy gyönyörű parkba érünk, melynek közepén egyemeletes kis palota áll. Ma Szentháromság vasárnapja, vagyis a ház ünnepe lévén, a bástyán hatalmas fehér lobogó hirdeti mélabús piros betűkkel: *Sao Lazarus Hospital*. Megsúgom most már, a leprás-házban vagyunk.

Szomorú ház ez, ahová az ember nem is tudja, mosolyogva avagy fájdalmas arccal lépjen-e be. Annyi bizonyos, hogy a mosoly nagyon

csekély visszhangra talál. Kissé azt az érzést kelti ez a ház, mint otthon az Irgalomháza.

Amint említettem, itt ma ünnep van. Az Oltáregyesület urai és hölgyei — akik fenntartják ezt az intézetet, — ma itt hallgatnak szentmisét. Jönnek is már az autók egymásután. Az érkezettek a kapu mellett levő szalonban ruhát váltanak; azaz a férfiak bíborselyem paletó-félét, a hölgyek ugyanolyan gallért öltönek. A nagy kápolna a ház közepén, az emeleten van. Az előbb említett kis kápolna a bejáratnál a leprás ft. urak számára szolgál. A kápolnába jobbról-balról nyílnak a folyosó ajtók, ahol a betegek szobácskái vannak. Szentségi Urunk kitárt karokkal várja szegény betegeit.

Lépünk be a kápolnába. Padok helyett székek vannak s körülbelül a fele faráccsal van elkerítve. Itt a betegek helye. Eszünkbe juttatják szegények az Üdvöztető életében szereplő bélpoklosokat. Szenvedő, eltorzított arcokat látunk fehér ruhákban. Csak a csengő hiányzik kezükből, amivel jelt adjanak; de nem is szükséges ez. Úgyis tudják szegények, hogy a társadalom kivetettjei. Ha egészséges ember közeledik hozzájuk, csak két-három méter távolságban beszélhetnek velük. Csak a Szeretet-leányai vannak közvetlen mellettük, mint édesanyák beteg gyermekeikkel.

Kezdődik a szentmise. Énekes nagymise asszisztenciával. A kóruson hegedős kar. Felhangzik a *Gloria*... A leprások zokogása vegyül a hegedű síró hangjába. Hiszen betegek, élő halottak, száműzöttek! Fáj nekik az élet. Hozzá a legtöbbje fiatal; még gyermek is van köztük! És mindegyik tudja, hogy nincs számára gyógyulás soha, soha!

De íme, a szent Evangélium után tiszteletreméltó ősz püspök lép a szószékre és azzal kezdi: „Ne sirjatok, testvéreim!” Csak úgy ontja a szeretet szavait. Beszél a szenvedés nagy értékéről és az emberré lett Isten Fiáról, aki minden emberi szenvedést magára vállalt, szeretetből éreztünk... Látni kellett volna, mint simultak ki a szenvedés redői a szegény leprások homlokán!

Szentmise után körmenet. A Szentséges Szűz és Szent Lázár szobra jár körül. A hölgyek és urak kísérik. Majd hatalmas kosarakban ajándékokat hordoznak körül. A hölgyek hosszúnyelű üvegtálcán nyújtják a betegeknek, akik közben termeikben vagy szobáikban gyűltek össze s egy odanyújtott tányéron vették át az ajándékot. Szegényeknek érezniök kell, hogy még jötevőik is csak méteres távolságból jöttek. A kiosztás után a nekik fenntartott gyönyörű szalonban átöltöztek, kissé beszélgettek azután autókkal elhajtattak.

Mi pedig a nővérlakásba mentünk. Erős kézmosás és ebéd. Ebéd után meglátogattuk a betegeket. A nőknél 2-4, sőt 1 ágyas kis szobák. Minden betegnek hófehér ágya, éjjeliszekrénye, ruhaszekrénye és egy

széke van. Az ágyhuzatok díszesek, szépen hímzettek; de a gazdájuk arca hideg, közömbös. „Micsoda mindez, ha leprás vagyok!”

Az ebédlő közös. Szép, köröskörül majolikával kirakott terem, a közepén T alakú fehér márványasztallal. Körötte a fehérruhás betegek: kicsi, nagy, fiatal, idős; egyben azonban mind megegyeznek: valamennyi szomorú. Pedig lám, jó csibelevés, csirkesült, rizs, karfiol, saláta kerül a tányérra... A szeretet osztja. Fehérköpenyes, fehérkornettos, hófehér lelkű Szeretet-leánya. Nem hosszúnyelű tálcán, nem. Hanem mint édesanya a beteg gyermekének. Csupa jóság, csupa figyelem! Föjlük hajl; felvágja a húst. Amott kinyitja az édesbor-üveget. Mindegyiknek jut egy egész üveggel. Ennek az édességeket rakja elibe, annak piros almáját hámozza. Ni, amott a tolószékben már mosolyog is egy fekete néni! Egy lába sincs. Egész életét a tolószékben tölti. Mi is meg-megszólítjuk őket, segítünk a húst elmetelni. Itt kínálunk, ott vigasztalunk. Súlyosbeteg két apáca is van külön kis szobában.

A földszinten vannak a férfiak. Ők már készek az ebéddel s lám, szép közös termükben gyülekeznek. Billiárdoznak, olvasnak. Többen fekszenek. A férfiaknak nem kis szobáskái, hanem 10-12 ágyas kórtermeik vannak. Az egyik terem végén kis kabinet. A tiszt. nővér beszél. — „Ma ugyancsak elrejtőzött a ft. úr!” — Egy 34-36 év körüli pap lép ki. Kedves mosollyal mentegetődzik. Leprás apostol. Mindennap bemutatja a szentmisét s megáldoztatja a leprásokat. Ő az egyedüli, aki nem szomorú. Azt mondja: „Kedves nővéreink valóságos csodát művelnek a betegek lelkével, de testével is.” Ő azonban nem kíván gyógyulást, mert igen elégedett.

Lám, mégis találtam mosolygós leprást. Mosolyog, mert szereti és örömmel teljesíti Isten akaratát!

Kérdések — Feleletek.

1. Megengedett dolog-e, hogy a társulati szobában újságot olvassanak? Ezzel kapcsolatban nemcsak a fontosabb események rövid közlését kapjuk, ami mostanában időszerűnek és szükségesnek is látszik; de egész fejezeteket olvasnak fel a politikáról s bennünket nem érdeklő eseményekről. Vajjon helyes-e ez?

Jó, hogy felszólalt. Az újság olvasása általánosságban minden nővérnek meg van tiltva, ez az elv. Hogy azonban mostanában a szolgáló-nővérnek tudomást kell vennie az eseményekről és a nővérekkel is tudatnia, azt megengedem. De csak a szükséges híreket közöljék velük; sohase olvassanak föl politikai fejezeteket, sem pedig nővéreket nem érdeklő eseményeket.

2. Bevezethető-e a rádió a társulati-szobába is?

Mit beszél? Feltétlenül megtiltjuk, hogy a rádiót — még csak ideiglenesen is — a társulati-szobába vezessék be és azt is, hogy a nővérek kizárólag rádió mellett rekreációzzanak.

Mindössze annyit engedünk meg, hogy ha valami rendkívüli előadás, szentbeszéd, vallásos konferencia vagy ceremónia van, azt meghallgathassák, de nem a társulati-szobában.

A fiatalleányok számára tartott előadásokon azonban csak azok a nővérek vegyenek részt, akik velük foglalkoznak, hogy ellenőrizhessék a hallottakat.

3. Szabad-e injekciót adni vasár- és ünnepnapokon?

Egyet? Azt még nagy szűség nélkül is lehet, mert az nem számít. De hogy vasárnap az egész délelőttöt eltöltsük azzal, hogy injekciókat adjunk valamely ingyen-rendelőben, az már más dolog. Indítóoka ugyan a szeretet, amely kimentti a vasárnap végzett munkát. Mindamellett kerüljék el, hacsak nem nagyon szűkséges.

4. Megengedhetjük vagy csak megtűrhetjük is-e, hogy Mária-gyermekeink csupaszkorokkal jelenjenek meg a gyűléseken vagy pedig a szentmisén és áldásokon?

Természetesen nem, ha egész rövidjű ruháról van szó. Igyekezzenek velük megértetni, mily szükséges a nőnél a szerénység és tartózkodás, különösen ha szent helyeken jelennek meg.

5. Vajjon a Társulatban meg van-e tiltva a böjtölés? Mert a szolgáló-nővérek igen nehezen engedik meg társnőiknek, hogy böjtöljenek, pedig ez egyházi parancs.

Nem, a Társulatban nincs megtiltva a böjtölés. Ellenkezőleg, mivel az Egyház parancsa, teljesen megtartják benne a kántorböjtöt, a vigiliákat és a nagyböjtöt is. Egyike ez az Egyház által előírt legnagyobb önmegtágadásoknak, legalább is az északi országokban. Abban áll, hogy reggel csak igen keveset: egy kis feketekávé vagy teát vegyen magához az ember hatvan grammnyi kenyérrel. Délben jóllakhatik. Este azonban igen mérsékeltlen egyék. Ez a böjtölési mód kemény azoknak, akik dolgoznak; sőt mondhatni, lehetetlen is, kivált a mai egészségi állapotokkal. Ezért részesülnek annyian fölmentésben akár egészségi állapotuk, akár erős munkájuk miatt, még a Társulatban is.

Ezért nem bőjtölhet annyi irgalmasnővér sem, mivel gyenge az egészségük s emellett még fárasztó is a munkájuk. Magától érthető, hogy az irgalmasnővér, aki reggel négykor kel és szünet nélkül dolgozik délig, nem érheti be reggel néhány csepp kávéval és egy falat kenyérrel. Már ez is elegendő ok arra, hogy föl legyen mentve a bőjt alól. Ha bírja, bőjtölhet szigorúan; azonban elegendő oka van a bőjt alól való fölmentésre is.

Máskülönben is mindenki föl van mentve a bőjt alól, aki fárasztó munkát végez. A teológusok a munkájuk miatt fölmentettek közé sorozzák azokat is, akik a szeretet-művekben dolgoznak, ami mindig fárasztó; azokat is, akik a betegeteket ápolják, ami nagy megerőltetéssel jár; a tanítókat és tanárokat, ha négy órát adnak naponként; stb.

Mindezt leszögezve, hogyan járjon el a szolgáló-nővér bőjt tekintetében nővértársaival szemben? Mindenesetre vegye figyelembe az Egyház parancsát, de csak annyiban, amennyit minden egyes nővértársának egészségi állapota és munkája megenged.

De hát akkor már senki sem bőjtölhet? — Az is lehetséges, hogy senki sem tud bőjtölni. És aztán?...

A bőjtnek célja az, hogy önmegtagadást gyakoroltasson azokkal, akik bőjtölnek, és emlékeztesse rá azokat, akik nem bőjtölhetnek. Ha tehát föl vannak is mentve a bőjti parancs alól, nincsenek fölmentve ugyanannyi önmegtagadás alól. A nagybőjt folyamán különösen nagy gondot fordítsanak erre. Több hűséget gyakoroljanak a négyórás fölkelésben; pontosabban tartsák meg szabályaikat; aggodalmas figyelemmel őrizzék meg a csendel; nagyobb gondot fordítsanak tisztségük kötelmeinek teljesítésére s egyéb munkáikra, stb.

Mindamellet, ha a bőjtölő nővér szükségét érzi, hogy időközben vegyen magához valamit, a szolgáló-nővér minden aggodalmaskodás nélkül engedje ezt meg neki.

Cazot Emil C. M. igazgató.

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. főn. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

A mély hallgatás ideje.

Nagyontisztelendő Chaplain anyától.

Szentszabályunk hatodik fejezetének negyedik pontjában a következőket olvassuk: *Hallgatniok kell... délután két órától háromig. Ezen órákban — mégha az utcán járnak is — ne feledkezzenek meg arról, hogy most a szigorú hallgatás ideje van. Ha a kötelesség azonban mégis megkívánná, beszélhetnek ugyan, de halkán s kevés szóval.*

Vajjon a betűje és szelleme szerint hogyan tartjuk meg Szent szabályunknak ezt a pontját?

Ami a betűjét illeti: ez az idő két és három óra között igazán a mély hallgatás ideje. Ez alatt nem szabad beszélnünk; ha csak nem fontos és sürgős dologról, amely nem halasztható későbbre, s akkor is egész halkán.

Amikor a szegényekkel, munkásnőkkel, gyermekekkel, világi egyénekkkel foglalkozunk, akkor is gondolunk és emlékezünk-e rá, hogy miként a Szentszabály mondja, „ez a szigorú hallgatás ideje”? S ámbár szükségből vagy kötelességből beszélünk kell, azt mérsékelten tesszük-e, minden haszontalan szót kerülve?

Hivatási első éveimből nagyon épületes emlékem maradt egy idősebb nővérrel, aki szinte aggályos pontossággal tartotta meg mindig a mély hallgatásnak ezt az idejét. Az igaz, hogy abban az időben volt ez, amelyet a kis Társulat eredeti szellemében való újjászületésének nevezhetünk. Égi Anyánk rendet paran-